

Évközi 29. vasárnap

Iz 53,10-11

Szenvedés másokért

Úgy tetszett az Úrnak, hogy összetöri a szenvedéssel. Ha odaadja életét engesztelő áldozatul: látni fogja utódait, hosszúra nyúlik élete, és teljesül általa az Úr akarata. „Majd ha véget ér lelkének gyötrelme, látni fogja a világosságot, és meglegedés tölti el. Szenvedésével sokakat megigazultakká tesz szolgálóm, mivel gonoszságaikat magára vállalta. Ezért osztályrésziül sokakat adok neki, és a hatalmasok lesznek a zsákmánya, amiért életét halálra adta, és a gonosztevők közé sorolták, noha sokak vétkeiket hordozta, és közben imádkozott a bűnösökért.”

Az Úr szenvedő szolgájáról szóló negyedik ének mindegyiknél borzalmasabban festi meg a szenvedő szolga gyötrelmét és magára maradtóságát, valamint kivetettségét. Hosszan ecseteli mérhetetlen kínját, sőt arra is kitér, hogy ezeket nem a saját, hanem mások vétke miatt szenved. Az egész éneket végigkíséri a kilátástalanság és nyomorúság érzése. A pusztulással és szenvedéssel szembenező szolga énekének végén mégis győzelemről kezd beszélni a szerző. Mégpedig az utódaiban beteljesedő szenvedésről. Az életét a bűnért való áldozat menti meg. Ez teszi őt megigazulttá, és ez menti meg mások életét.

A bűn és annak hatásának vizsgálata az Oszövetséget végigkíséri. A bűn mint az élet megrontója, az egyén életének szerencsétlenné tevője majdnem minden bibliai történet velejárója. Ebben a szövegben az a különös, hogy kultikus-liturgikus szótárat használ a szerző az ének megfogalmazásakor, a szolga tettének leírásakor. A szenvedést mint a bűnért való áldozatot értékeli. Az itt megnevezett „engesztelő áldozat” azonban a szolga életében nem tűnik pusztán liturgikus akciónak. Nem szabad elfelejteni, hogy az áldozatokat nem a tudatosan elkövetett bűnökért mutatták be, hanem a nem szándékosan elkövetett törvényszegésekért. Itt a nem liturgikus akcióval, hanem a szándékos bűnökért bemutatott áldozatról, a szándékosan elkövetett bűn hatásáról van szó.

Az ókori liturgiátörténetből tudjuk, hogy a fogság idején terjed el a bűnért való áldozat bemutatása, és ettől kezdve a bűn hatásának megszüntetésére tett liturgikus és nem liturgikus kísérletek egyre erőteljesebbek, a róluk szóló tudósítás is egyre gyakoribb. Zakariás próféta könyvében is olvashatunk a bűnbánati liturgiáról (Zak 7-8). Az is fi-

gyelemre méltó, hogy a bűnért való válságdíj görög neve a „lytron”, az Újszövetségben a Mk 10,45-ben is előfordul, amikor Jézus életének válságíj-jellegéről beszél.

Nem tudjuk, hogy az ének szerzője kit értett a szenvedő szolga alatt, de azt biztosan mondhatjuk, hogy egy olyan személyiséget írt le, aki képes mások vétkéért elégtételt adni. Sőt még ennél is messzebb jutott. Úgy vélte, hogy ez a mentalitás átörökíthető, és ezzel a bűn és annak megbosszulására tett kísérletek sora megszüntethető.

Ez egyrészt azt jelenti, hogy az Ószövetségben és a prófétai irodalomban kifejlődött olyan jámborság, amely ugyan nem a többség meggyőződése volt, mégis a Jézus áldozatához hasonlóan gondolkodott a szenvedésről. Lehet, hogy csak az ideák szintjén, de ezzel előkészítette Jézus misszióját. Mi nagyon büszkék vagyunk arra, hogy Jézus életét adta a bűnösökért, és ezzel elhozta a megváltást a bűnösök számára. De arról már szeretünk hallgatni, hogy Jézus áldozatos magatartását csak a szentek és kivételes emberek, vagyis az önmagukat kereszténynek tartók csupán jelentéktelen százaléka képes megérteni. Pedig Jézus megváltó művéhez nekünk is hozzá kell tennünk a magunk részét, ha azt akarjuk, hogy a megváltás folytatódjék, és a bűnösök érezzék megváltásukat.